

ВАРНЕНСКИ ОКРЪЖЖЕНЪ ВЕСТНИКЪ

Официално издание на Окръжната Постоянна Комисия.

ИЗЛИЗА СЕДМИЧНО

Телефонъ № 418.

Т а к с и:

ГОДИШЕНЪ АБОНАМЕНТЪ:

За общини	200 лева
За Банки, Д-ства и Учил. Настоятелства	100 .
За частни лица и кооперации	50 .

За обявления на всички общински, обществени, държавни и кооперативни учреждения, на дума или кв. с/м. по 1 лв. За частни предприятия и лица на дума по 1 лв. на кв. с/м. по 80 ст. За баланси на кооперации и синдикати на страница по 150 лв. За баланси на Д-ва и пр. на страница 300 лв.

ЗАБЕЛЕЖКА: Такситъ се смята за една публикация при повторение такситъ се удвояватъ.

Д-ръ В. Пачевъ, н-къ на окр. вет. служба—Варна.

Отношение между туберкулозата у животните и човѣка.

Презъ своя кратковремененъ животъ, човѣшкия родъ е изложенъ на неизброими страдания и изпитания, които едно следъ друго, се спиятъ върху главата му, било въ форма на взаимни употребления, било като епидемии отъ гладъ, или пъкъ отъ разни болѣсти, които скратяватъ още повече живота му и помитатъ хиляди човѣшки сѣщества. Но надъ всички нещастия, които е опредѣлено на човѣчеството да изпита, туберкулозата ще остане най-голъмото, защото тя най-много и непрекъснато мори човѣшкитъ поколения и взема повече жертви и отъ самитъ войни.

Нераздѣленъ сѣпжитникъ на увеличаващата се мизерия и неволя, тя презъ хилядитъ столетия на човѣшкото съществуване е следвала своето победоносно шедствие, преждевременно е покосявала живота на хиляди жизнерадостни човѣшки сѣщества и затова справедливо е получила името *бичъ на човѣчеството*. Извѣстна още въ най-старитъ времена, когато сѣщо е внушавала страхъ и трепетъ, туберкулозата днесъ продължава своитъ упостошения въ много по-голъмъ размѣръ и тия упостошения сѣ особено голѣми и неудържими тамъ, гдето владѣе нищетата и затова тя днесъ става голѣмъ *социаленъ въпросъ* еднакво страшенъ и наложителенъ, както и въп-

роса за човѣшката мизерия, защото казахме — тя върви ржка за ржка съ нея. Ето защо въ разрешението на този страшенъ социаленъ въпросъ за туберкулозата днесъ както и вчера, а това ще бжде и утре сѣ ангажирани не само хиляди учени, но и социалъ политики за които той съставлява най-важната проблема. Днесъ едва ли има социаленъ и наученъ въпросъ, по който да сѣществувва такава грамадна литература, като по въпроса за туберкулозата. За нея се пише всеѣки денъ, четатъ се реферати и се опознава обществото съ своя най-голъмъ неприятелъ.

Отъ сѣщата цель ржководенъ, азъ си поставихъ за задача да разгледамъ въпроса за туберкулозата отъ друга страна, отъ която той у насъ, въ България, най-малко е разискватъ и освѣтляванъ. Азъ ще се помъча да хвърля светлина върху въпроса за туберкулозата отъ гледището на ветеринарната медицина, защото той и отъ тая страна е не само еднакво интересенъ, но и важенъ въ борбата съ тая напасть на човѣчеството.

Но както казахъ, въпроса за туберкулозата, е единъ обширенъ въпросъ и той не може да се изчерпи съ една статийка и азъ нѣмамъ тия претенции, затова азъ ще се помъча да хвърля само единъ бѣгълъ погледъ на тая болѣсть по домашнитъ животни, до колкото туберкулозата по животнитъ е опасна за

човѣка и да дамъ най-новото въ това отношение.

За агента на туберкулозата, откритъ отъ Робертъ Кохъ и Шутцъ презъ 1872 година, — нареченъ *Bacillus tuberculosis*, едва ли има вече нѣкой да не е чулъ. То е една прѣчица, дълга 2—5 микро-милметра, и широка 0.2—0.4 м. м. м. У говедата той се намира най-много въ месото на болнитѣ отъ туберкулоза животни, особено въ бѣлитѣ дробове.

Отъ неговитѣ свойства заслужава особено да се отбележи това, че той не е много издрѣжливъ къмъ външнитѣ влияния. Така напиримѣръ: къмъ слънчевата светлина той е много чувствителенъ и само нѣколко минути сж достатъчни, за да бжде оничтожено отъ директнитѣ слънчеви лъчи. Но на разсеяната светлина, както това е въ помещенията и пр. той е по противостойчивъ, а въ тъмни и влажни мѣста той запазва способността си за да заразява за 5—6 месеца и по-дълго време и затова въ тъмнитѣ и влажни помещения туберкулозата е постояненъ гостъ, сжщо такава е и въ водата при обикновена температура. Къмъ топлината е сжщо чувствителенъ и бива убитъ за 5—6 минути при 75—80° и за 10—15 минути при 60—65°. Затова, споредъ *Моргентонъ*, ако млѣкото се вари при 70° половинъ часъ, или пъкъ 5—10 минути, при 100°, може да се счита съвършено безопасно отъ туберкулоза. Всички познати дезинфекционни средства убиватъ бацила въ по кратко, или по продължително време.

Следъ не малко спорове, най-после научно и неопровержимо се установи, че туберкулозни бацилъ е единъ и сжщъ съ три разновидности:

1. Човѣшки, който причинява туберкулозата у хората *Typhus humanus*; 2) бацила на туберкулозата у говедата *Typhus bovinus* и 3) тая, която причинява туберкулозата у птицитѣ *Typhus galinaceus (avium)*

Едни отъ други тѣ се различаватъ доста добре, а особено послѣдния.

Туберкулозата е хроническа болестъ, която се срѣща по домашнитѣ животни най-често у едрия рогатъ добитѣкъ, а най-много у кравитѣ и то отъ облагороденитѣ раси. Лошитѣ хигиенически условия въ оборитѣ, липсата на пасбища, изключително оборно хранене и лошото гледание, сж главнитѣ условия, които

най-много способствуватъ за заболѣването отъ туберкулоза.

Затова въ зависимостъ отъ тия или други условия и отъ расата, процента на заболѣванията отъ туберкулоза въ разнитѣ области и мѣста е различенъ. Въ Германия въ нѣкои области той достига до 30% и отъ година на година се увеличава, като у млѣчнитѣ крави достига до 70—80%. У насъ той се движи между 10—15% и то преимуществено, у крави отъ чуждѣ произходъ или примѣси отъ такива. Най-често се срѣща бѣлодробната туберкулоза. Тя се появява сжщо както у човѣка. Когато бацила попадне въ згодни за развитието му условия — кръвъ, тъканъ или бѣлодробни и други лигави ципи които иматъ нѣкакви възпалителни процеси, катары, или нараняване, той предизвиква една локална реакция, или първото туберкулозно гнѣздо, което прилича на малко прозрачно зърно и се нарича *туберкулъ*.

По нататѣкъ ставатъ редъ изменения и процеси, туберкулъ нараства, числото имъ се увеличава и ако организма, поставенъ при по добри условия на животъ, или подъ други влияния, не успѣе да я ограничи, тя се разнася изъ него, или както казваме, генерализира, или пъкъ той умира отъ чиста бѣлодробна туберкулоза безъ генерализация.

Болнитѣ отъ туберкулоза живоги слабеятъ, кашлятъ, кравитѣ намаляватъ млѣкото си. У тѣхъ често заболѣва вимето, което се изразява въ подуване и твърдостъ. Заразяването на едрия рогатъ добитѣкъ става чрезъ въздуха и храната, измърсена съ лиги и хрѣчки при кашлицата на туберкулозни животни. Свинете се заразяватъ по сжщия пѣтъ а най-често при употребление на млѣко, или неговитѣ упадѣци, произходящи отъ туберкулозни животни, или чрезъ изядане на туберкулозни трупове отъ кокошки и други. Особено предразположени сж благороднитѣ английски раси. Кучетата и коткитѣ се заразяватъ отъ човѣка като изядатъ хрѣчкитѣ на туберкулозни хора съ храната или пъкъ ги ближатъ. Овцете и козите се заразяватъ отъ едрия рогатъ добитѣкъ. Тѣ по редко страдатъ отъ туберкулоза. Птицитѣ — кокошки, гжлѣби, фазани, пауни и др. отъ които особено първитѣ мно-

го често страдатъ отъ туберкулоза, се заразяватъ като търсятъ храната си изъ изверженията на другитѣ животни, като калвѣтъ хракитѣ на туберкулозни хора, отъ млѣкото и неговитѣ упадаци отъ туберкулозни животни.

Всички болни отъ туберкулоза животни слабеятъ, не ядѣтъ, кашлятъ и умиратъ въ по-дълго или кратко време при общо измършавяване.

Слѣдъ това кратко описание на туберкулозата при различнитѣ животни въ етиологично и клиническо отношение, азъ ще се спра по на широко върху най-важния за насъ въпросъ, а именно въпроса за пренасянето на туберкулозата отъ говедата върху човѣка и обратно или въобще идентичността на човѣшката туберкулоза съ тая на животнитѣ.

(Следва)

Черничевъ листъ и пашкулно производство.

Не можемъ да мислимъ за засилване бубарството безъ да сме осигурили необходимия за отхранване бубитѣ черничевъ листъ. Въ страната има 25,000 декара черничевы градини, съ около 15 мил. черничевы фиданки. Съществуватъ още не по-малко отъ други 1 мил. черници, засадени поединично изъ дворовѣтъ, градинитѣ, полето. Съ тия черници могатъ да се охранватъ буби, отъ които да се произведатъ около 2.5 мил. кгр. пашкули. Когато е въпросъ, прочее, да се удвои или утрои нашето пашкулно производство, необходимо е да се увеличи количеството на черничевия листъ.

Въ Франция положението е подобно на нашето. Преди нѣколко десетки години производството на пашкули тамъ достигаше до 20 милиона кгр., днесъ то е намалело, на не повече отъ 4 мил. кгр. Нашествието на небринената зараза и редица други обстоятелства, станаха причина да се изкоренятъ милиони черници. Днесъ французитѣ наново, както и у насъ, обмислятъ най-бързия начинъ за увеличение пашкулното производство. Въпросътъ е да се получи повече чер-

ничевъ листъ въ възможно най-скоро време.

Най-бързото получаване изобилень черничевъ листъ ще може да стане чрезъ засаждане низкостеблени черници. Последнитѣ се засаждатъ главно въ три форми: високи отъ 1.50 до 2 метра, низки отъ 0.50 см. до 1 метъръ и въ ливадна форма.

Пълното използване на високостеблени черници започва едва къмъ осмата година следъ засаждането имъ. Много по-рано и по изобилень листъ даватъ низкостеблени и засадени въ ливадна форма черници. Низкостеблени се засаждатъ по-гъсто—на разстояние 3 метра между редовѣтъ и 2 метра въ редовѣтъ, или 165 дръвчета на декаръ. Третата година отъ засаждането имъ, а при силнитѣ почви и въ втората година, започва използването на листътъ имъ за храна на бубитѣ. До това време земята между черницитѣ може да се използва съ нѣкое окопно растение като картофи, цвѣкло, бобъ, приходитѣ отъ които ще покриватъ разходите презъ първитѣ непроеизводителни години на насаждането.

Засаждането на черницитѣ въ ливадна форма е разпространено въ Япония и напоследъкъ въ нѣкои мѣста на иланинската провинция Трентино, Италия. За целта необходимо е мѣстото да се реголва на 50 см. и добре да се напори. Черничитѣ се засаждатъ на разстояние 1.20 м. редъ отъ редъ, 0.80 м. въ редовѣтъ. Използуването на черницитѣ започва още отъ следната пролѣтъ, като се изрѣзватъ до повърхността на земята. Черницитѣ се развиватъ буйно, сближаватъ се и насаденото изглежда отъ далечъ като буйна тъмно-зелена ливада.

Следъ пълното развитие на насажденията, 1 декаръ високостеблени черници може да даде 1000 кгр. листъ, низкостеблени черници 1500 кгр. а ливадната форма до 2000 кгр. Низкостеблени насаждения иматъ още и следнитѣ преимущества: тѣ подхождатъ и за по-плитки почви, понеже развиватъ по-малка коренна система отъ високостеблени; листътъ имъ се развива по-рано, което позволява рано бубохранение; получава се повече листъ въ по-късно време; позволява, щото деца, же-

ни и старци да могат да режатъ листа, нѣщо, което при високостебленитѣ черници се по-трудно извършва; улеснява се отхранването на бубитѣ съ цѣли клонки; културната площъ може, споредъ нуждата, по-лесно да се разширява или съкратява.

Когато говоримъ за низкитѣ форми трѣбва да отбележимъ и нѣкои тѣхни недостатѣци, за да се иматъ предвидъ при избиране мѣсто за засаждането имъ; тѣ сж изложени повече на измръзване, затова трѣбва да се избиратъ по-високи мѣста. Ако градинитѣ не сж заградени, тия насаждения се унищожаватъ полесно отъ добитѣка.

Понеже листѣтъ е близо до земята, при слаби дъждове се издапва съ прѣстъ.

И тритѣ тия неудобства, обаче, могатъ да се отстранятъ като се взематъ съответнитѣ мѣрки.

Има и другъ начинъ за увеличение количеството на черничевия листъ, а именно като подобримъ сега сжществуващитѣ насаждения. Много отъ тѣхъ сж застарѣли, заклевели и немарливо гледани. Необходимо е всички застарѣли черници да се подмладятъ, като заклевелитѣ корени се гладко изрежатъ. Това трѣбва да се придружи съ една по-правилна обработка и наторяване на дрѣвчетата. Само чрезъ това количеството на черничевия листъ у насъ може да се увеличи съ 20—30 на сто.

Презъ настоящата есенъ и особено презъ идната пролѣтъ, поради създадения интересъ, ще се засадятъ доста много черничеви градини у насъ. Добре е стопанитѣ да иматъ предвидъ гореизложеното за да могатъ въ по-късно време да получатъ максимумъ черничеви листа и избѣгнатъ евентуални грѣшки.

Т. Шоповъ.

Д-ръ П. Д. Скорчевъ.

Епидемиология на маларията

На много мѣста у насъ маларията е разпространена до степенъ на народна напасть. Нѣкои села изъ Видинско и особено изъ Бургазко сж най-силно изложени на пагубното влияние на трес-

ката, че мѣстното население е почти напълно измръло и замѣстено отъ преселенци.

Стотици хиляди души страдатъ у насъ отъ малария, която върлува най-силно лѣте. Стотици хиляди земледѣлски рѣдце биватъ омаломощени тъкмо презъ най-работното време. Резултираната отъ това изваждане изъ строя загуба за отдѣлното семейство и за държавата е грамадна.

Това е стопанската вреда.

Ала пагубата, която маларията влече за нашето племе, за неговѣто тѣло и неговия умъ е още по-голямъ — тя е многостранна и дълбока. Тя покрусява личността, изражда расата.

Тамъ дето маларията върлува ендемично, т. е. не изчезва отъ едно населено мѣсто, децата оставатъ кекави и изродени, тѣ растатъ бавно и неджгаво, лицата имъ биватъ глиноцветни и изпити, коститѣ имъ недоразвити, коремитѣ и далацитѣ имъ огромни; юношеството бива безъ телесна и душевна бодростъ, съ невъзприемливъ тромавъ умъ. Такива младежи ставатъ ранна жертва на охтиката и на други заразни болести. Майкитѣ въ маларичнитѣ мѣста трудно изнасятъ своята бременостъ и помиянията сж тамъ обикновено явление.

Съ една дума, наредъ съ туберкулозата и сифилиса маларията е третиятъ недѣжъ, който руши народната снага.

*

На що се дължи маларията? До преди петдесетъ години се мислеше, че нѣкакви неопредѣлени, таинствени миазми се зараждатъ и узрѣватъ въ почвата на блатисти и мочурливи мѣста (блатна треска!), които после се изпаряватъ и се носятъ изъ въздуха,¹⁾ чрезъ вдихване на който миазмитѣ проникватъ у насъ и заболяваме.

Но сега ние знаемъ съ положителностъ, че причинителѣтъ на блатната треска е едноклетѣчно животно, т. нар. *малариенъ плазмодий*, който се храни и плоди единствено въ червенитѣ крѣвни тѣла на човѣка.

Различаваме три вида плазмодии: на терциана (т. е. третодневна — треска, *febris*), квартана (четвъртодневна) и тро-

¹⁾ Затова и името „малария“ на итал. „*mala aria*“ ще рече „лошъ въздухъ“.

пика (тропическа). Плазмодиитъ на квартана се разплодяватъ за 72 часа (3 денонощия), а на останалитъ — за 48 ч. Следъ всѣко разплодяване младитъ паразити проникватъ въ нови червени телца за да се разплодятъ и тѣ следъ две, *respect.* три денонощия. Това проникване е съпроводено съ втрисане (всѣки трети или четвърти день).

Следователно маларийнитъ плазмодий се размножаватъ у човѣка само по *безполовъ* начинъ, чрезъ дѣление.

Следъ 4—5 втрисания, като реакция срещу противомаларийната мобилизация на организма на заболѣлия, почватъ да се образуватъ полови, мъжки и женски плазмодии, т. е. нар. *гамети*.²⁾ Мъжкитъ гамети съ течение на времето измиратъ. Женскитъ оставатъ скрити изъ мозъка на коститъ и изъ другитъ вътрешни органи. Отъ време на време тѣ напушатъ своитъ скривалища, нахлуватъ въ кръвта и чрезъ безполово дѣление се плодятъ, при което младитъ плазмодии причиняватъ втрисане. *Не женскитъ гамети се дължи хроничната малария.* Втрисанията презъ зимата, пролѣтнитъ рецидиви (и есеннитъ при тропика) сж дѣло на гаметитъ.

Обаче истинското назначение на гаметитъ е друго. Чрезъ присъединение на мъжки съ женски гамети се извършва половото размножаване, което става само въ стомаха на комари отъ рода на анофелитъ.³⁾ Това полово размножение се извършва за 10—14 дни, а при хладно лѣто и за по-дълго. Новоизлюпенитъ се плазмодии проникватъ въ плюнченитъ жлези на комара, отдето презъ хоботчето минаватъ въ кръвоноснитъ сждове на ухапання.

И тъй единствено анофелитъ сж които разнасятъ маларията между хората. Заразяване направо отъ човѣкъ на човѣкъ не става.

За това изучаването на биологията, на условията за вирението на анофелитъ е отъ първостепенно значение за разбиране вървежа на заразяването, а съ това и за правилното насочване на нашата борба съ маларията.

1) „Гаметъ“ значи „женихъ“ отъ гр. *гамео*, *гамиво* (жена се, съединявамъ се полово). Отъ тукъ и нашата дума „гамосанъ“.

2) Отъ гр. *анефелитосъ* = безполезенъ, вреденъ. Отъ тукъ е и нашата дума *нефелитъ* = негодникъ, „нефело моме“

*

Появата на маларията стои въ тѣсна връзка съ топлитъ годишни времена. Защото за разплодяване на паразититъ въ тѣлото на комара е необходима една по-висока температура: за терциана и квартана средната температура не бива да бжде по-ниска отъ 16°, а за тропика — отъ 25°. При 25° околна температура плазмодиитъ се развѣждатъ за 10—14 дни.

Затова прѣсни заболѣвания отъ терциана и квартана започватъ презъ юний — юлий и продължаватъ до срѣдата на есенъта, а отъ тропика — презъ августъ.

Тамъ дето има много анофели⁴⁾ има и много малария.

Анофелитъ обичатъ мочурливи мѣста. Защото тѣ снасятъ яйцата си въ сравнително чиста, тиха, застояла вода. Мѣстни селски гѣолища, въ които се ваятъ постоянно биволи и гѣски не могатъ да служатъ за гнѣздо на маларийнитъ комари. Но локви около тухларници, кирпичийници или строящи се сгради, около зеленчукови градини и бостани, локвитъ които оставатъ въ трапищата около новостроени шосета сж любими свѣрталища на анофелитъ. Тѣ не хвъркатъ далеко — най-много 1—1½ км. и обичатъ да се навѣртатъ около човѣшки селища, дето денемъ се криятъ изъ обори, кочини, тъмни опушени тавани. Бѣли варосани стени тѣ отбѣгватъ.

Хапятъ, т. е. смучатъ кръвъ само женскитъ комари и то предимно нощемъ — отъ залезъ до изгревъ слънце. Кръвъ имъ е потребна за да могатъ яйчицата имъ да узрѣятъ. Мъжкитъ анофели сж безобидни — тѣ се хранятъ отъ цвѣтенъ сокъ и отъ плодове.

Комаритъ обичатъ да снасятъ яйцата си и да ги полепятъ по разни водни трѣви. За около единъ месецъ отъ излюпенитъ яйчица израстватъ пълновъзрастни комари, които вече почватъ да хвъркатъ и да хапятъ.

Ако залѣмъ таква локви съ тънъкъ слой петролъ (който образува извънмѣрно еластична покривка) Излюпенитъ отъ яйчицата личинки се задушватъ, понеже издаденитъ имъ надъ во-

3) Комаритъ отъ които варненци биватъ хапани дѣкъсна есенъ не сж анофели, а неболестоносни кулициди.

дата дихателни хуботчета се покриватъ съ петролъ.

Анофелитъ презимуватъ въ запазени отъ вѣтъръ мѣста — въ тъмни обори, изби и др. под., а сѣщо и въ опушени хижи, землянки. Въ такива отопляеми презъ зимата жилища, дето температурата къмъ тавана достига често значителна височина комаритъ могатъ да хапятъ, да се заразяватъ, да се разплодяватъ у тѣхъ плазмодитъ, да заразяватъ и обитателитъ. Рѣдкитъ пресни заразявания презъ зимата се дължатъ на тия случаи.

Ранопролѣтнитъ пресни заболявания се обясняватъ сѣщо по горния начинъ. Заразяването на нови комари въ началото на маларичния сезонъ пакъ става чрезъ смукване кръвъ отъ хронично болни, въ чиито вътрешни органи се криятъ м. и ж. гамети. Гаметитъ на терциона и квартана се мобилизиратъ и нахлуватъ въ кръвта на пролѣтъ, а на тропика — къмъ края на лѣтото

И тѣй, всѣки боленъ отъ малария, е опасенъ развѣдителъ на плазмодии. За това борбата съ маларията трѣбва да се води на два фронта: противъ комаритъ и противъ плазмодитъ у човѣка, за които имаме неопѣнимо средство — хинина.

Въ идната статия ще разгледаме какъ се води борбата съ маларията и какъ трѣбва да постѣпваме, за да се открие най-успѣшно заразата.

ЛОЗАРСТВО

Х. За подпоркитъ на лозята.

Понеже новитъ лозя сѣ буйни въ своя растежъ и, ако се отгледватъ както старите безъ колове, тѣ ще се повалятъ на земята и не ще даватъ добро плодородие; за да се избегне това зло, лозята трѣбва да се подпираатъ. При новото лозарство се употрѣбаватъ два вида подпорки: *коловетъ* и *телтъ*. Коловетъ иматъ по-голѣмо употрѣбление, понеже сѣ по-практични и при тѣхъ обработването на лозата става по-добрѣ.

Отгледването лозитъ на тѣлъ става въ случаи, когато коловетъ сѣ много скѣпи, сравнително телената подпора. Неудобството на телтъ е това, че лозята не могатъ да се обработватъ на две страни, както тѣзи при коловетъ. Теловата подпора трае по-дълго и има по-голѣмо значение, когато лозето се рѣже по системата на Д-ръ Гюйо.

Коловетъ, що се употрѣбаватъ за подпорки трѣбва да отговарятъ на следнитъ условия: да сѣ отъ трайно дърво (дѣбъ, акация, осенъ и др.), да иматъ дължина около 2 метра и половина, да сѣ дебели отъ 8—10 с. м. и да бждатъ дибрѣ приготвени за целта; освѣнъ това коловетъ трѣбва да бждатъ сухи и обѣлени.

Съ цѣлъ да се предпазятъ коловетъ отъ лесно загниване и червясване, тѣ се приготвяватъ по слѣдния начинъ: като се огорятъ на огъня, като се намажатъ съ катранъ (тази частъ, която ще бжде въ земята) или дезинфекциратъ (инкростиратъ) въ разтворъ отъ синъ камъкъ или лизолъ, които проникватъ въ коловетъ и ги предвардватъ отъ насѣкоми и гнилость. За да се инкростиратъ коловетъ се взема около 1 кгр. камъкъ или лизолъ, които се разтваря въ нѣкоя каца съ 100 литра вода. Коловетъ, по малко количество се киснатъ въ разтвора около 2 дена, като се гледа да се напои долната половина на всѣки колъ. Така приготвени коловетъ могатъ да траятъ около 15 години. За да траятъ по-дълго, е добрѣ, коловетъ да се вадятъ на есенъ и съхраняватъ на сушина прѣзъ зимата.

При телтъ се употрѣбаватъ сѣщо колове, но тѣ сѣ по-малко и по-дебели. За да се предпазятъ отъ поврѣда тѣзи колове трѣбва сѣщо да се огорятъ или намажатъ съ катранъ. На всѣки 5—6 метра расстояние се забива по 1 колъ, които се закрепватъ 3—4 реда телъ на ширина отъ 30—50 с. м, единъ отъ другъ. Теловата подпорка се строи въ редове отъ истокъ къмъ западъ или, ако има силенъ вѣтъръ напрѣко срѣщу вѣтъра.

Подпоркитъ се поставятъ прѣзъ И-та година, следъ засаждането на лозето.

(Следва)

ХРОНИКА.

Всички абонати да изпратятъ веднага абонамента си въ администрацията на вестника. Г. общинскиятъ кметове да се разпределятъ и се изпрати абонамента на общинитъ и на г. г. общинскиятъ кметове и помощниците имъ, а г. председателитъ на училищнитъ и църковни настоятелства — абонамента на тия последнитъ. Нека не става нужда да се обръщаме по отдѣлно съ писки.

Обявения търгъ отъ Джиздаркойската община съ обяв. № 665 въ бр. 23 на окр. вестникъ, вместо нива „Паувата“ отъ 13 декара да се чете нива „Кавакъ чешме“ отъ 5 декара.

Дружеството на санитарни и ветеринаренъ персоналъ ще има общо събрание на 8 ноемврий т. г. — Димитровъ день. Поканватъ се всички членове отъ околията да присъствуватъ.

Производителитъ на чистъ пчеленъ восъкъ могатъ да си продадатъ восъка на най-високи цѣни на варненската църковна свѣщоливница която купува всѣкакви количества.

Есента настъпва и следователно най-доброто време за засаждането на овощни дървета. Когато ще купувате такива, внимавайте да иматъ следнитъ качества: да сж тригодишни и да иматъ корони; да иматъ правилно и силно развито стѣбло; да иматъ силно развита влакнеста система; подложката да бѣде дивачка, а не отъ семки на питомни плодове и да бѣдатъ чисти отъ каквито и да е болести.

Въ селата Гьокче дюлюкъ и Къзълджиларъ, Провадийско и Дервентъ и Суджасъ Кьой, Варненско, Министерството на народната просвѣта открива I прогимназиаленъ класъ. II класове се откриватъ при прогимназиитъ въ селата: Черковна и Караджаотъ, Провадийско, и Яйла, Диббудахъ, Бѣлево, Саръ гьоль, Варненско.

Въ Елесь-факъ и Николаевка се открива II и III прогимн. класове и въ с. Бѣла III класъ.

Тютюнъ отъ България презъ м. Септемврий т. г. е билъ изнесенъ 2,247,229 кгр. Презъ Августъ е било изнесено 2,365,014.

Засграховкитъ като В. К. Банва ще изплати презъ настоящата стопанска година на пострадалиотъ отъ градушка земеделски стопанства възлизатъ на 23 милиона лева.

Реджебъ-махленско учил. настоятелство.

ОБЯВЛЕНИЕ

№ 5

с. Реджебъ-махле, 3 Октомв. 1926 г.

Съобщава се на интересующитъ се, че на 31 октомврий т. г. отъ 9 до 12 часа преди обѣдъ ще се произведе търгъ съ явна конкуренция за отдаване подъ наемъ 9 парцела около 90 декара учил. ниви и единъ училищенъ дюкянъ за време отъ 30. X. 1926 г до 30 IX. 1931 г.

Искания залогъ за правоучастие е 10%.

Тържнитъ книжа могатъ да се видятъ всѣки день въ канцеларията на училището.

Всички разноси по публикуването, обгербването, каквито и да сж данъци и такси сж за смѣтка на наемателитъ.

1—1—94

Отъ Настоятелството.

Кьомюрлюшка Общ. Скотов. Комисия.

ОБЯВЛЕНИЕ

№ 1631

с. Кьомюрлюкъ, 18 X. 1926 год.

Обявява се на интересующитъ се, че на 28 Ноемврий т. г. 2 часа преди обѣдъ въ общинската канцелария на село Кьомюрлюкъ, ще се произведе публиченъ търгъ съ явна конкуренция за отдаване подъ наемъ скотовѣдната нива „До село“ отъ 60 дек. съ срокъ отъ 1 Януарий 1927 г. до 1 Януарий 1929 г.

Искания залогъ за правоучастие въ

търга е 5% върху първоначалната цена.

Желающитѣ да я наематъ да се явятъ на горния денъ и наддаватъ.

Поемнитѣ условия могатъ да се видятъ въ общинското управление.

Председателъ: К. Димитровъ

Секр. бирникъ: Ст. Станковъ

1—1—97

Тестеджийска Общ. Скотовъдна Комисия.

ОБЯВЛЕНИЕ

№ 2059

с. Тетеджий 15 Октомврий 1926 г.

Обявява се на интересующитѣ се, че на 1 Ноемврий т. г. отъ 11 до 12 часа по обѣдъ, въ общин. канцелария на с. Тестеджий, ще се произведе публиченъ търгъ съ явно наддаване за продажбата на кастрирания (скопенъ) и пригоденъ за волъ единъ общински говежди разплодникъ (бикъ) на възраст 3½ години, косъмъ сивъ бѣлъ, отъ искърска порода.

Първоначалната му цѣна ще се опредѣли отъ тържната комисия въ деня на търга при откриването му, като върху сжщата ще се вземе залогъ първоначално 10%.

Закона за Б. О. и предприятията не е задължителенъ за конкурентитѣ.

Всички разноски като гербъ, публикация, за кастрацията, интизапа и др. сж за смѣтка на купувача, и като ведно съ получената при търга продажна сума веднага ще се събиратъ и следъ което пѣкъ и веднага ще се предаде и добитѣка.

Добитѣка може да се види всѣки денъ въ двора на Ив. Йовевъ въ село Тестеджий, а въ деня на търга прѣдъ общината.

Ако търга не стане тоя първи пѣтъ, то на следния 15 денъ ще се произведе новъ търгъ при сжщитѣ условия на Провадийския хайванъ пазаръ.

Настоящото заменя и служи за поемни условия.

Председ. Кметъ: В. Димитровъ

Секр. касиеръ: Н. Райковъ

1—1—96

Малка-франгенско училищ. настоятелство.

ОБЯВЛЕНИЕ

№ 12

с. Малка-Франга 12 X. 1926 год.

Обявява се че на 31 денъ отъ публикуване настоящето 11 часа пр. пладне въ училищната ни канцелария ще се произведе търгъ съ явно наддаване за отдаване на наематели до 31 августъ 1928 год. следнитѣ училищни ниви:

- 1) „Кладенеца“ отъ 10.9 декара.
- 2) „Сазъ-йолу“ отъ 10.1 декара и
- 3) „Новитѣ гробища“ два парцела по 7.8 декара.

Първоначална цена 80 лв. на дек. за целия наеменъ периодъ.

Залогъ за правоучастие 10%. Членове 125 и 127 отъ Закона Б. О. II. сж задължителни.

Разносцитѣ по търта сж за смѣтка на наемателитѣ.

Тържнитѣ книжа могатъ да се видятъ въ училището.

1—1—95

Отъ Настоятелството.

Печатница и Хромофотография

„Просвѣщение“

на П. Зенгиновъ — Варна

Порчка № 608.